

Ποιοι ήταν και πού πέθαναν οι κορυφαίοι Έλληνες επιστήμονες

Μόνο ένας στους επτά έζησε ή ζει στην Ελλάδα, ενώ το 86% στο εξωτερικό, όπου αρκετοί γεννήθηκαν, ενώ ακόμη περισσότεροι έφυγαν ως μετανάστες.

ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΑΠΕ/ΜΠΕ

Δυσανάλογα μεγάλο σε σχέση με το μέγεθός της είναι το βάρος των επιστημόνων της Ελλάδας διεθνώς. Πληθυσμιακά οι Έλληνες αποτελούν λιγότερο από το 0,2% του παγκόσμιου πληθυσμού, αλλά ανάμεσα στους κορυφαίους επιστήμονες το ποσοστό των Ελλήνων πλησιάζει το 3%. Ωστόσο τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν στο Πανελλήνιο Ιατρικό Συνέδριο στην Αθήνα δείχνουν πως από αυτούς, μόνο ένας στους επτά (14%) έζησε ή ζει στην Ελλάδα, ενώ όλοι οι άλλοι στο εξωτερικό (86%), όπου αρκετοί γεννήθηκαν, ενώ ακόμη περισσότεροι έφυγαν ως μετανάστες.

Ο αριθμός αυτός επιβεβαιώθηκε από το Γιάννη Ιωαννίδη, καθηγητή ιατρικής του Πανεπιστημίου Στάνφορντ της Καλιφόρνια, ειδικό σε θέματα στατιστικής κατά τη διάρκεια διάλεξης στη μνήμη του καθηγητή του Δημήτρη Τριχόπουλου, με θέμα «Η φυγή των Ελλήνων επιστημόνων - μια μετα-ανάλυση».

Θα πρέπει να εξετάσουμε αν μπορούμε να εκμεταλλευτούμε σαν χώρα και σαν κοινωνία τους άλλους 639 που είναι ακόμα ζωντανοί, αλλά και να εξασφαλίσουμε ότι ο ελληνοσμός θα αναδείξει και πολλές χιλιάδες άλλους κορυφαίους επιστήμονες στο μέλλον. Ο κ. Ιωαννίδης παρουσίασε στατιστικά στοιχεία για τους συνολικά 672 επιστήμονες με ελληνικά ονόματα, οι οποίοι έχουν τη μεγαλύτερη επιρροή στη διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία, με βάση τα αντικειμενικά δεδομένα της βάσης Google Scholar.

Οι 672 Έλληνες επιστήμονες έχουν λάβει 17 χιλιάδες αναφορές ο καθένας τους στη διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία. 33 από αυτούς έχουν φύγει από τη ζωή ενώ οι υπόλοιποι έχουν σχεδόν όλοι φύγει από την Ελλάδα. Στον ευρύτερο επιστημονικό χώρο, υπάρχουν πάνω από 20 εκατομμύρια συγγραφείς που έχουν κάνει τουλάχιστον μια επιστημονική δημοσίευση. Τα ελληνικά ονόματα αντιπροσωπεύουν περίπου το 1% του συνόλου (δηλαδή 200 χιλιάδες), ενώ μεταξύ των κορυφαίων επιστημόνων, είτε εν ζωή, είτε όχι, το ποσοστό των ελληνικών ονομάτων πλησιάζει το 3%. Ο αρχαιότερος Έλληνας επιστήμονας είναι ο Αριστοτέλης, ο οποίος, αν και τόσο παλαιός, συνεχίζει να αναφέρεται συχνά στη σύγχρονη επιστημονική βιβλιογραφία.

Από τους 672 κορυφαίους Έλληνες επιστήμονες, μόνο οι 95 (το 14%) βρίσκονται στην Ελλάδα. Περισσότεροι από τους μισούς (376 άτομα ή το 56%) ζουν στις ΗΠΑ και ακολουθούν ως χώρες διαμονής και εργασίας το Ηνωμένο Βασίλειο (60 επιστήμονες ή το 9%), ο Καναδάς (31), η Γερμανία (24), η Γαλλία (20), η Ελβετία (19), η Αυστραλία (17), η Κύπρος (9) και άλλες χώρες (21).

Ποιοι ήταν και πού πέθαναν οι κορυφαίοι Έλληνες επιστήμονες

Από τους 33 νεκρούς κορυφαίους Έλληνες επιστήμονες (μεταξύ των οποίων ο Δ. Τριχόπουλος), οι 12 είχαν γεννηθεί στο εξωτερικό από ελληνικές οικογένειες, οι οποίες είχαν ήδη μεταναστεύσει πριν γεννηθούν εκείνοι. Οι υπόλοιποι μετανάστευσαν οι ίδιοι από την Ελλάδα. Όσον αφορά τον θάνατό τους, οι 28 πέθαναν μακριά από την Ελλάδα. Αναλυτικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία που συνέλεξε ο Ι. Ιωαννίδης, κυρίως από νεκρολογίες:

Ο μεγαλύτερος μικρολόγος Κωνσταντίνος Αλεξόπου-

λος πέθανε στο Όστιν του Τέξας.

Ο Χαράλαμπος «Ρόκο» Αλιπράντης, που έκανε σημαντικές συνεισφορές στην οικονομική θεωρία και στα αναλυτικά μαθηματικά, πέθανε στο Γουέστ Λαφαγιέ της Ιντιάνα.

Ο βιοχημικός του Χάρβαρντ Χάρι Αντωνιάδης, ο οποίος ανακάλυψε ότι αυξητικοί παράγοντες και ογκογονίδια είναι το ίδιο πράγμα, πέθανε στο Νιούπορτ της Μασαχουσέτης.

Ο Κρις Αργύρης, ο ιδρυτής της επιστήμης της Οργανωσιακής Μάθησης (Organizational Learning), πέθανε στο Γουέσλεϊ της Μασαχουσέτης.

Ο Γιάννης Αργύρης, που ανακάλυψε τη μέθοδο των πεπερασμένων στοιχείων, πάνω στην οποία στηρίζονται οι υπολογιστικοί κώδικες της σύγχρονης μηχανικής, πέθανε στη Στουτγκάρδη της Γερμανίας.

Ο νευροψυχίατρος Γιώργος Μπαρτζώκης, που πρότεινε τη θεωρία εκφύλισης της μυελίνης για παθήσεις του εγκεφάλου, πέθανε στο Λος Άντζελες.

Ο Γιάννης Μπατσάκης, ο κορυφαίος παθολογοανατόμος πάνω στον καρκίνο κεφαλής και τραχήλου, πέθανε στο Χιούστον του Τέξας.

Ο κορυφαίος θεωρητικός μαθηματικός Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή πέθανε στο Μόναχο της Γερμανίας.

Ο Κορνήλιος Καστοριάδης, από τους σημαντικότερους σύγχρονους στοχαστές της πολιτικής φιλοσοφίας, πέθανε στο Παρίσι.

Ο Γιώργος Κοιζιάς, που βρήκε την πρώτη αποτελεσματική θεραπεία για τον παρκινσονισμό, την L-Dopa, πέθανε στη Νέα Υόρκη.

Ο Μιχαήλ Δερτούζος, ο καθηγητής του MIT που συνέβαλε τα μέγιστα, ώστε να χρησιμοποιούμε ευρύτατα τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές σήμερα, πέθανε στη Βοστώνη.

Ο ανοσολόγος Ντίνος Διαλυνάς πέθανε στην Καλιφόρνια.

Ο Ανδρέας Δημαρόγκωνας, από τους σημαντικότερους ειδικούς στο μηχανολογικό σχεδιασμό και στις ταλαντώσεις, πέθανε στο Σεν Λιούις του Μισούρι.

Ο Ντίνος Γαζής, κορυφαίος ερευνητής της IBM και πρωτοπόρος στην μοντελοποίηση της ροής κυκλοφορίας, πέθανε στο Κάτοναχ της Ν.Υόρκης.

Ο Νικόλας Γεωργιάνας, από τους σημαντικότερους ερευνητές στα συστήματα πολυμέσων, πέθανε στο Ριάντι της Σαουδικής Αραβίας.

Ο Νικόλας Γονατάς, κορυφαίος νευροπαθολόγος που ίδρυσε το τμήμα νευροπαθολογίας στο Πανεπιστήμιο της Πενσιλβάνια, πέθανε στη Φιλαδέλφεια της Πενσιλβάνια.

Ο Πάρις Χρήστος Κανελλάκης, κορυφαίος ερευνητής στην πληροφορική, πέθανε πολύ νέος, μόλις 42 ετών, μαζί με τη γυναίκα του και τα δυο παιδιά του, σε συντριβή αεροπλάνου στη οροσειρά των Άνδεων στην Κολομβία.

Ο Αντώνης Μαρμάρου, κορυφαίος ερευνητής στη σημασία και ρύθμιση της ενδοκρανιακής πίεσης σε νευροχειρουργικούς ασθενείς, πέθανε στο Κρόζιερ της Βιρτζίνια.

Ο φυσικομαθηματικός Νικόλας Μητρόπουλος (Metropolis), ο δημιουργός των πρώτων μεγάλων ηλεκτρονικών υπολογιστών (MANIAC), της πρώτης ατομικής βόμβας και των εξαιρετικά σημαντικών υπολογιστικών αλγόριθμων «Μόντε Κάρλο», πέθανε στο Λος Άλαμος του Ν.Μεξικό.

Ο Δημήτρης Μιχαλάς, κορυφαίος αστροφυσικός και

αυθεντία στις ατμόσφαιρες των άστρων και στη ραδιοαστρονομία, πέθανε στη Σάντα Φε του Ν.Μεξικό.

Ο Κλαρκ Μουστάκας, ιδρυτής της ανθρωπιστικής ψυχολογίας, πέθανε στο Φάρμινγκτον Χιλς του Μίσιγκαν.

Ο Δημήτριος Παπαχατζόπουλος, εφευρέτης των λιποσωμιακών φαρμάκων, πέθανε στο Σαν Φρανσίσκο.

Ο Γεώργιος Παπανικολάου, εφευρέτης του «Τεστ Παπ» για την πρόληψη του καρκίνου της μήτρας, πέθανε στο Μαϊάμι της Φλόριδα.

Ο Αθανάσιος Παπούλης, ο γίγαντας των εφαρμοσμένων μαθηματικών, πέθανε στο Λονγκ Άιλαντ της Ν.Υόρκης.

Ο Νίκος Πουλαντζάς, ο σημαντικότερος δομικός μαρξιστής πολιτικός φιλόσοφος, πέθανε στο Παρίσι.

Ο Πέτρος Σιφναίος, ένας από τους σημαντικότερους ψυχοθεραπευτές και αυτός που επινόησε τον όρο «αλεξιθυμία», πέθανε στο Μπέλμοντ της Μασαχουσέτης.

Ο Αναστάσιος (Τας) Βενετοσάνοπουλος, κορυφαίος επιστήμονας στα πολυμέσα και στη θεωρία του δικτυακού σήματος και της επεξεργασίας εικόνας, πέθανε στο Τορόντο του Καναδά.

Ο Γιάννης Βλυσίδης, μέλος της λεγόμενης «συμμορίας των τεσσάρων», που έγραψε το κλασικό έργο πάνω στην ανάπτυξη λογισμικού, πέθανε 44 ετών από καρκίνο του εγκεφάλου στην πολιτεία της Ν.Υόρκης.

Ο Παναγιώτης Παναγιωτόπουλος, κορυφαίος στα μαθηματικά των ανισοτήτων στην μηχανική, πέθανε στη διάρκεια διακοπών στο Λουτράκι.

Ο Ιωάννης Βαρδουλάκης, κορυφαίος επιστήμονας στο χώρο της γεωμηχανικής, έπεσε την ώρα που έκοβε κάποιο δέντρο έξω από το σπίτι του στην Αθήνα.

Η Μαρία Πέτρου, κορυφαία επιστήμονας στην επεξεργασία σήματος και στη ρομποτική, πέθανε από καρκίνο τρία χρόνια μετά την επιστροφή της από την Αγγλία στη Θεσσαλονίκη.

«Θα πρέπει να εξετάσουμε αν μπορούμε να εκμεταλλευτούμε σαν χώρα και σαν κοινωνία τους άλλους 639 που είναι ακόμα ζωντανοί, αλλά και να εξασφαλίσουμε ότι ο ελληνοσμός θα αναδείξει και πολλές χιλιάδες άλλους κορυφαίους επιστήμονες στο μέλλον» χαρακτηριστικά ανέφερε ο κ. Ιωαννίδης.

Σημείωσε επίσης ότι είναι ενθαρρυντικό πως η Ελλάδα είναι μία από τις πέντε μόνο χώρες που διάλεξαν δύο επιστήμονες ανάμεσα στους έξι σπουδαιότερους του έθνους τους: Τον Γεώργιο Παπανικολάου και τον Αριστοτέλη (οι άλλες είναι οι Κροατία, Ιταλία, Γαλλία και Μεγάλη Βρετανία). Από την άλλη, όμως, ο κ. Ιωαννίδης επεσήμανε ότι το ποσοστό του ΑΕΠ που η Ελλάδα δαπανά για έρευνα και τεχνολογία, είναι μόλις 0,6%, έναντι περίπου 4% που δαπανούν χώρες όπως το Ισραήλ και η Φινλανδία.

Ο κ. Ιωαννίδης υπογράμμισε ότι «μια αξιοθαύμαστη μειοψηφία επιστημόνων παραμένει ακόμα στην Ελλάδα και βρίσκονται οι περισσότεροι σε κατάσταση διωγμού. Είναι ο συνεχής, απληνής, αμείλιχτος, ανελέητος διωγμός που κατατρέπει ανέκαθεν όποιον πιστεύει στην αριστεία και στην ουσιαστική προσφορά. Με ελάχιστες εξαιρέσεις, οι επιστήμονες αυτοί δεν μπορούν να επηρεάσουν το ελληνικό γίγνεσθαι, παρόλο που έχουν τεράστιο αντίκτυπο στο παγκόσμιο γίγνεσθαι». Όπως δήλωσε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ, «η Ελλάδα έχει ακόμα τη δυνατότητα να γίνει μια από τις πλέον ευημερούσες χώρες του κόσμου, αν αξιοποιήσει το ταλέντο και τις δεξιότητες σοβαρών επιστημόνων και αν εστιάσει αυστηρά στην αξιοκρατία και στην αριστεία».